

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt 50 kr.

Bérmegtelen levelek csak
ismert kezektől fogadhat-
nak el.

Írásokat nem adhatnak
vissza.

Egyes szám ára 20 kr.

A nyilvántartásban minden gar-
mond sor díja 20 kr.

Z E M P L É N.

Társadalmi és szépirodalmi hetilap.

(Megjelenik minden vasárnapon.)

HIRDETÉSI DÍJ:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 1 kr.

Kiemelt, díszbetűs s kör-
zettel ellátott hirdeté-
nyekért térmérték szerint,
minden □ centimeter
után 3 kr. számítatik.

Allandó hirdetéseknek
kedvezmény nyújtatik.

Hirdetést a „Zemplén”
nyomdája küldendő.

Az állam és az ipar.

Az iparfejlesztés tekintetében a legnagyobb feladat az államra hárul. És pedig nemcsak azért, mert az állam a nemzeti élet leghatékonyabb tényezője, hanem különösen azért, mert hátramaradt országokban a fejlődés útja elé gördülő akadályok oly nagyok, hogy azoknak elhárítása az állam tevékeny közreműködése nélkül alig képzelhető.

Mielőtt a tulajdonképi állami teendők fejtegetésébe bocsátkoznánk, meg kell említeni, hogy az állam természetesen mint magán gazdaság is tekintetbe veendő akkor, midőn tényleg a magán gazdaság jellegével működik. Így például mint földbirtokos, mint erdőtulajdonos, mint iparos és gyáros. Ebbeli minőségében az állam ugyanazon kötelességeket tartozik teljesíteni, melyeket mindig főurainktól követeltünk, sőt e részben az államot a példaadás és kezdeményezés nemes földadata is különösen megilleti. Hasonlóképp fontos szerep jut az államnak mint fogyasztónak és ha főuraink és főpapjaink hazafias érzületeire támaszkodva, azt követeljük, hogy szükségleteik fedezésénél a belföldi ipart vegyék igénybe, az államnál már nem pusztán erkölcsi kötelesség, hanem a haszon szempontja is rendeli a szükségleteknek ily uton való kielégítését.

Mert az államra koránsem az az előnyös, ha szükségleteit verseny útján legolcsóbban ajánlkozó külföldi iparostól szerzi be s ezen verseny folytán a külföldi iparosnak munkarejét növeszti; neki az országban iparczikkeinek kelendőségére nézve, már az által is, hogy nagyobb megrendeléseket tesz, utat nyit és ezen művelete által a belföldi iparost, ki a belföldi nyersanyagot feldolgozza és belföldi munkásoknak ad foglalko-

zást, ki az ország kincstárába fizeti adóját, működésében akadályozza és esetleg tönkre is teszi.

Ha a belföldi iparos netalán drágábban szolgáltatná is az illető cikket, az által, hogy ezen szállítás következtében munkája van, több munkást foglalkoztathat, nagyobb évi forgalomra tesz szert, az adófizetési erejét gyarapítja s így az államnál más téren kárpótolja azt, ha ez esetleg az illető cikkek árában többet fizetett. Nem is említjük azon közgazdaságilag nagyon is számba veendő előnyt, hogy a belföldi productiv erők ily módon hatalmasan fejlesztesnek s így a vagyonság, ezen a nemzeti életben oly nagy jelentőségű tényező nagyban támogattatik.

Csak hogy az államnál ebbeli eljárása rendszeresen eszközendő, a kapkodás e téren többet árthat, mint föltenni lehetne; mert sehol sem könnyebb a visszaélés, mint épp e téren.

Nálunk évek óta követeli a törvényhozás, hogy az állam bizonyos szükségleteit (jelesül papirosban) belföldön fedezze. A kormány jóhiszeműleg ki is szokta kötni a belföldi gyártásnak föltételét s ime legtöbb cikkekben most is külföldi iparosok, természetesen belföldi közvetítők segítségével, szállítják a szükségletet. Itt erélyes ellenőrzés s a belföldi iparosságnak közreműködése szükséges.

A magyar állam roppant földbirtokánál fogva leginkább van hivatva az oly gyakran s mindig hangoztatott gyér népesség ellen-szeréről gondoskodni; nagy gazdaságain leginkább életbeléptethetné a telepítéseket, leginkább gondoskodhatnék arról, hogy a ritka népességű vidékek lassankint munkás és jóra való polgárokkal teljenek meg. Mit érnek a latifundiumok, ha néptelenek és

veszteséggel, vagy csekély jövedelemme gazdálkodik rajtuk a hatalmas állam! Mintagazdaságok, népes vidékek teremtése, ez legyen az állami birtokokon a jelszó és a későbbi évek bizonyítani fogják, hogy a helyesen eszközölt telepítvényeken a munkás lakosok csupán adó fejében többet szolgáltatnak az államnál, mint a mennyi tiszta jövedelmet élvezett előbb a saját gazdálkodása által.

Mind az új telepítvényeken, de különben is már a jelenlegi gazdaságokban a munkaerő jobb és intenzívebb értékesítésére gondot kellene fordítania az államnál és e részben kivált a házi ipar terjesztésére és fejlesztésére, kellene törekedni, mely állami támogatással, de kivált a társadalmi erők igénybe vétele folytán már is szépen halad nálunk; de állami birtokainkon vagy állami bányáinkban a házi ipar fejlesztése érdekében valóban alig történik valami. Pedig ha valamiképp szorgalmas és kitartó, sőt takarékos népre és munkásra akarunk szert tenni, ezt csak úgy érhetjük el, ha a téli hónapokon majdnem teljes télelenségre kárhoztatott mezei munkásainkat épen téli munkával látjuk el, ha nekik alkalmat nyújtunk az ipar terén is kenyérkeresésre, munkaerejük értékesítésére, keresetkéességük előmozdítására s ez által az ipar számára is munkásokat képezünk.

A viszonyokhoz alkalmazott házi iparszervezet azután az egész vidékre áldásos lehet s nemcsak az állami jószágok, hanem magánbirtokosok munkásainak előnyére is válhatik. A példa vonz. Ha az állami jószág mezei munkása alkalmas házi ipar megtanulása és gyakorlása által jobb helyzetbe kerül, a szomszéd magánbirtokosok munkásai könnyen utánozni fogják a jó példát és

TÁRCZA.

Dalaimból.

VI.

Kedvetlenül jár a nap az égen...
Virág, bokor hervadozó félen.
Oly kifosztott völgy, halom és róna...
Míntha csak az én életem volna!

Itt e bus rom: megtört hitem képe...
Szerelmem: a virág összetépve.
S az a bokor, ott a rom tövében
Sárga lombbal: hervadó reményem.

El-el nézem, amodébb a tóba
Mint busul egy szárnyaszegett golya.
Szébb hazába oly szívesen menne:
Vágyaimat ismerem föl benne.

S az a gyász folt, amit ottan látok?
Varju-sereg, mely rémesen károg...
Ott kavargó a rom felett éppen...
Varju-sereg: kétségbeesésem....

Szállj le nap, szállj s barna fátyolt hozva,
Bocsásd az éjt sugaras nyomodba...
Vigy hajnalt a fakadó virágnak,
Küldj éjszakát a sötét halálnak.

VII.

Sötét felhő oszlik, támad...
Nem sohajtok már utánad;
Bú nem gyötör, vágy nem éget...
Megszoktam a veszteséget.

Boldogságom hogy elorzád,
Azt se' montad: isten hozzád!
Szegény szívem kinevetted...
Te tudod, hogy miért tetted!

Nálam a játéknak vége,
Te még mindig bolyongsz érte.
Fásult én, ... te örök szomjan...
Melyikünk' kell szánni jobban?!

Borúth Elemér.

B a b é r o k.

A világirodalom kertjéből gyűjti: Cassius.

Hol nincs remény s már segíteni nem lehet,
dobjuk a keserveket hátunk megé. Elmúlt bánaton busulni annyi, mint az átélthez újra kint szeretni. Ha elrabolta a sors kincsedet, erőt nevetni türelembe' lelj. A kit gonosz tolvajok megrabol-tak, e tolvajokat lopja meg ha mosolyog, de önmagát kétszer rabolja meg, ki veszteségén kesereg, búsul. (Schakespeare).

Vannak, kik szolgálarczczal s bérruhában is maguknak tartják szívüket s midőn uroknak lát-szanak szolgáltni: jól meglepednek, és ha megszedik magukat, aztán becsülettel élnek. (Shaks.)

Nem jön a bűgönd egyedül, hoz magával örököszt is, hogy utódja legyen. (Shaks.)

Nem igazán ad, a ki visszavesz. (Shas.)

Ki hizeleg, az gyaláz. Bűnök fuvója a hizeledés. Kinek hizelegnek, legyen az bár szikra, de a fuvástól izzó hév leszen; holott a gáncs, ha hódoló s igaz, királyt megillet, mert ember s hibázhat. (Shaks.)

Mohó tűz önmagát emészti fel; a csöndes eső soká tart, míg a zápor hamar kitombol; az idő előtt sarkantyuzott ló összerogy korán; möhön falót megfojtja a falat; a hiúság, mint telhetetlen keselyű, prédája fogytán magát csipdesi. (Shaks.)

Könyvet szül az, ki kinnal viselős. (Shaks.)

A meglevőt nem szoktuk megbecsülni, míg birtokunkban van, de ha elvesztjük, még megtoldjuk becsét. (Shaks.)

Vannak emberek, kik részletes tulajdonaikban lopják meg a vadállatokat: bátrak mint az oroslán, gorombák mint a medve, tompák mint az elefánt; a természet annyi szeszélylyel árasztotta el őket, hogy bátorságuk balgasággal kevert, balgaságuk pedig eszélylyel van feleresztve. Nincs erény, melyből egy sugárt ne bírnának, nincs hiba, melyből egy foltot ne viselnének. Meringők ok nélkül; csapongók czéltalanul; ügye-

ők is törekedni fognak jómódra, gazdaságosságra.

A házi ipar meghonosítása természetesen nem könnyű dolog, mert meg kell fontolni, mily iparág alkalmas bizonyos vidékeken, gondoskodni kell arról, hogy a kiválasztott ipar nyers anyaga s az iparhoz való szerszámok a kezdők számára könnyen megszerezhetők legyenek, gondoskodni kell alkalmas oktatókról, kik kitartással fáradoznak a cél elérésén, még akkor is, ha kezdetben roszakaratu tanulók vagy tunya, rest munkások kiképzése esetleg nem sikerülne. Végül különösen biztosítani kell a kész cikkek számára az elkelést. Mert semmi sem hátráltatja az iparhoz csak nagynehezen szoktatott mezei munkások amugy is csekély munkakétségét, mint az a körülmény, ha munkájuknak méltán várt gyümölcsét, az előállított cikkek árát sem kapják meg.

És ellenkezőleg! Mi sem emeli inkább a tevékenységet, semmi sem fokozza inkább a munkásság ösztönét, mint azon megbizonyosodás, hogy a kész iparcikk biztos vevőre talál, vagy éppen az a körülmény, hogy a munkás nem is dolgozhat annyit, a mennyit a piacon eladni képes volna.

Igy fogom fel a házi ipar terjesztését és hiszem, hogy az bizonyosan oly előnyököt fog nyújtani, melyek kezdetben az állami jószágok jövedelmezőséget s utóbb a nemzeti munkaerő fokozását elő fogják mozdítani.

Ha már mint magángazdaság oly fontos szerep jut az államnak az iparfejlesztés terén, mily nagy és szétágazó a feladat, ha az államnak mint ilyennek szerepkörébe térünk. Sokszor halljuk, hogy az állam az ipart és a kereskedést csak úgy mozdíthatja elő, ha azokat szabadon fejlődni engedi és csak is a szabad fejlődés útjában álló gátokat és akadályokat hártja el. De ép e feladat korántsem identikus a „laissez faire“ rendszerével, hanem ellenkezőleg: fokozott tevékenységet igényel és az állam élénk érdeklődését követeli, kivált nálunk.

A nemzetek ép úgy, mint az egyes emberek különböző individualitással bírnak és ezen sajátságuk szerint kell fejlődniök. A mint nem lehet a gyermekek nevelésénél minden egyes gyermekre egy és ugyanazon módszert alkalmazni, hanem egyéni természetük szerint más-más eszközökkel kell testi és lelki erejük növesztésére hatni, ép úgy kell a nemzetek fejlesztésénél és a nemzet gazdasági viszonyainak növesztésénél is különböző módon eljárni.

sek mindenre és ügyetlenek mindenben. Olyanok, mint egy közhíves Briareus: száz kezüknek semmi haszna; vagy mint egy vak Argus: csupa szemek és semmitsem látnak. (Shaks.)

Bizonyos emberekről ellehet mondani, hogy készek mindenre, de nem jók semmire. (Hugó V.)

A tudatlanság bátorságával legfőleg annak merészsége mérközhetik. Ha a tudatlanság valami nagyszerűhöz mert fogni, jele: hogy kitűzött iránya, megállapított célpontja van. E célpont az igaznak érzete, mely sokszor tisztább, határozottabb egy korlátolt, mint egy éles elmében. (Hugó V.)

A tudatlanság önkénytelenül próbára hív fel. A tudatlanság ábránd s a kíváncsiság ábrándja már magában erő. A tudat olykor bátorlanit és sokszor lebeszél a kezdésről. (Hugó V.)

Nem engedni lelkiismeretünket csüggedni és erőnköt hanyatlani: ezen az uton juthatunk szenvedésekhez, de győzelemre is. (Hugó V.)

Erkölcsei dolgokban elesni, nem zárja ki a felkelhetőségét. A bukás szüli a felmagasulást. A mindennapi ember elcsügged a mindennapi akadály láttára, az erős nem. (Hugó V.)

A tudatlan megtalálhat valamit, de csak a tudós talál fel. (Hugó V.)

A s.-a.-ujhelyi „női háziipar tanműhely“.

„Ehret die Frauen“ mondja a németek nagy költője s mi hasonlóan elmondhatjuk minden hízelegni akarás nélkül, hogy valóban tiszteljük városunk hölgyeit. A fenti czim meglehet még többek előtt ösmeretlen lesz, de azért létezik, működik és pedig az ujhelyi nők áldozatkészsége s nagylelkűsége folytán.

A nő vele született gyöngédségénél fogva nem működhet ugyan a férfiakkal egyenlő terén, egyenlő erővel, hanem mégis talál teret, talál módot, hogy női működését, ha nem is nagyhangú tényekben, de annál hasznosabb s a férfiak figyelmét többnyire kikerülő intézkedésekben érvényesítse.

Városunk hölgyei ily nemes erényben valóban gazdagok.

Hogy a sok közül csak keveset említek: nem a nők voltak-e, a kik a város arvait az elzüléstől s erkölcsi elpusztulástól megmentendők, az árvák ügyét felkarolták? s azt éveken keresztül a legelismerésre méltóbban mint sajátjukat gondozták. Sajnos! ezen szép alkotásuk nem örvend ma már fennállásnak, de azért a vád nem a nőket, hanem magát a várost illeti. — Nem a nők voltak-e, a kik csak a legközelebbi rémes inség, teljes télen át is városunk s a környék éhezési s didergőinek naponta meleg ételt s meleg ruhát osztottak ki? így mentvén meg számtalan egyént, számos családot a borzalmas éhenhalástól s megfagyástól. — Igaz, ez is elmúlt s ma, midőn már van mit enni, hideg sincs, vajmi kevesen emlékeznek erre vissza. Nem e nők e azok, a kik valahányszor csak segélyezni, támogatni kell művészetet, ipart, nevelésügyet s általában minden közérdekű humanus célt, mindig és mindenben első — elsőbbek, mint a férfiak.

Igen s mig csak azt sem igénylik, hogy ezen erényeik gyakorlásáért elismerést nyerjenek, gyakorolják a jót, magáért a jóért, jutalmat csupán a boldogító öntudatban keresnek s találnak.

Ily nemes cél lebegett városunk hölgyeinek szemei előtt, midőn tömeges résztvevással a helybeli női háziipar tanműhely létesítésében a zempléni megyei háziipar terjesztő egyesület ez irányú törekvését elősegítették s azon nagyobb mérvű áldozatot meghozták, melynek segítségével ezen tanintézet kellőleg felszerelve, a közhasználatnak át adható s július 25-én megnyitható volt.

Városunk hölgyei már régebben belátták azt, hogy a női nevelésben — lett légyen az bármily tökéletesen eszközölve — még mindig hiányzott bizonyos rész, azon rész, mely a nőt műveltsége mellett a házi munkásságra is képesítse; belátták azt, hogy a női rendeltetésben az is kell, hogy feltételeztessék, miszerint a nő személyes ösmeretekkel bírjon arra, a mi figyelmét naponta ki nem kerülheti még akkor sem, ha anyagi jólétnek örvend t. i. a háznál elvégezhető női munkák ösmerésének titka; belátták azt is, hogy különösen a középosztálynál a nő egyáltalán nem a kereső, hanem a fogyasztó fél azért, mert százféle szükségleteit, — a melyeket képesítés esetén magának kellene előállítani — a kereső férj rovására, a megkeresett va-

Ugy vagyunk némely igazságokkal, mint némely csillagokkal, amelyek bizonyosan már évezredek óta léteznek, de villágosságuk fénye még hozzánk el nem jutott. (Hugó V.)

Az ábrándozás nem egyéb, mint a gondolkodási tehetség ködös állapotban; határos az álommal. (Hugó V.)

Nincs emberi hatalom, amely sokáig távol tarthatná a nőt a férfitől, akit szeret. Ez egyedüli ura és parancsolója. Ennek nem kell külön megmondania, hogy hagyja el apját és anyját, hogy vele menjen, ezt a szeretett nő anélkül is megteszi. S ez még nem minden. Hívó vagy istentagadó lesz aszerint, aminő elveket azon férfi vall, kihez szerződés vagy pusztán szabad akarat köti. — Hisz ön istenben? kérdé egy nagyműveltségű férfi feleségétől, kinek hő szerelméről bizonyos volt. — „Amint ön kívánja!“ felelé a nő. Ez az asszony programja. (ifj. Dumas.)

Néha a hit védszárnyai alá menekül a nő. Ilyenkor jut a papok hatalmába. Az asszonynak csak azért van szüksége a világot teremtő istenre, hogy betöltsen azon ürt, melyet egy egyszerű halandó hagyott szívében. Néha megőrül. Leggyakrabban nem hisz semmiben és senkiben, ha szerelmében csalódott. — Ilyenek a nők. (ifj. Dumas.)

Órizzedjete a féltéstől, zöldszemű szörnyeteg az, mely játékot űz a vérrel, amelylyel táp-

gyon megtámadásával pénzen szerzi be; — belátták végre, hogy a mainapság észlelhető meglazult közérkölc rugójaul leginkább az tekinthető, hogy kivált az alsóbb rétegekhez tartozó nők dolgozni sem nem szeretnek, sem nem tudnak s ez által a társadalomnak nem hogy hasznos tagjai lennének, ellenkezőleg a közvagyonosodás és közérkölcnek valószínűsítő meglazulók lettek.

Ezen s ezekhez hasonló meggyőződések vezették városunk hölgyeit arra, miszerint a női háziipar tanintézet szervezésénél, mint alapítógok rang- és valláskülönbőség nélkül tömegesen sorakozzanak.

Ezen tettökkel ujabban bebizonyították, hogy nemcsak a férfi bir alkotni szépet, hasznosat és nagyot, hanem a nő is. Bebizonyították, hogy a nemes cél elérésére közrehatni, munkálni a nő nemcsak jogosítva, de hivatva is van.

Isten áldja meg városunk lelkes hölgyeit!

Munkájokban találjanak édes megnyugvást s legyenek meggyőződve, hogy ezen alkotásukért mindenkor mély elösmerést nyernek s áldozatkészségük nem sziklára, hanem jó termőföldbe esett mag volt, a mely gyümölcsseit már a közel jövőben meghozandja.

Különbélek.

Krecsányi Ignác kassakerületi színigazgató — hova városunk is tartozik — tegnap személyesen járt itt az előzetes intézkedések megtétele végett. Örömmel tudatjuk a színészet iránt érdeklődő közönséggel, hogy Krecsányi bizván jól szervezett, összetanult társulata erejében s a közönség hazafias pártfogásában, a „Vörös ökör“ udvarán lévő színt kényelmes szinkörre alakította át, s a vendéglőssel s egyik tekintélyes fatereskedővel már meg is kötötte a szerződést. A szín alja lejtősen lett ásva s kényelmes, a földbe ássott háttas padokkal ellátva. A színpad a szín jobb, a karzat a baloldalon egy-egy ölnyre killebb lesznek eresztve, hogy úgy a közönség kényelme, mint a színpad nagysága s az ebből kifolyó sikeresebb előadások biztosítva legyenek. A szín tulsó oldalához két öltözőszoba lesz építve. Krecsányi jelenleg Munkácson tart néhány előadást s harminczhárom működő egyénből álló fixum-szintársulatával augusztushó 8-ika körül érkezik városunkba. Az operette-primadonna Krecsányi Sarolta, a kassai közönség kedvence. Első előadásul „A kis herceg“ Lecocq-nak nálunk még nem adott legujabb operette-je van kitűzve. A társulat itt működése alatt többek közt színre fognak kerülni: „A proletárok“, Csiky Gergely hatásos színműve; — „A cornevillei harangok“, „Indigó király“, „Boccaccio“ operettek; „A legény bolondja“, „A Borzáné Marcsája“ népszínművek; „Ferreól, vagy egy rejtélyes gyilkosság“ Sardou társadalmi színműve stb. Krecsányi semmi áldozatot nem kímél, hogy kötelességének, hivatásának megfelelően, a magyar színészetnek híveket szerezzen. Méltán elvárhatjuk tehát közönségünk-től, hogy e társulatot megérdemelt pártfogásban részesítse. Hogy az igazgató anyagilag némileg biztosítva legyen, bérletet nyit tizenkét előadásra, a korszékre 10, zártszékre 8 frtjával. Ugy hall-

lálkodik. Még boldog, aki csalatását tudva, a csalat meggyűlöli, de minő kinperczeket számlál az, ki hön szert s gyanutól rágva még is csak szert. (Shakespeare)

A becsületet gyakran érdem nélkül nyerjük, de sokszor érdemtelenül veszítjük el. (Shaks.)

Egy pára-könnyű tárgy fontosabb tanu a féltékeny szemében, a bibliánál. (Shaks.)

A féltékenynél a gyanunak, mely magában erőtlén volna tán, egy álom is nagy sulyt kölcsönöz. (Shaks.)

Alázat az ifju nagyravágás lépcsője, amelyhez arcczal áll a felmenő, de ha a végső fokra jut, hátat fordít a lajtorjának; fölnéz a fellegekbe s megveti az aljas lépcsőt, amelyen feljutott. (Shaks.)

Légy nyájas, de nem köznapi. Jól rostáld meg barátaidat, aztán szorítsd lelkedhez érczkapocszal, de minden első jött-ment czimbora üdvözlétén ne koptasd tenyered. (Shaks.)

Az idő olyan, mint a vendég, ki a távozó kezén lágyan szorit, de mintha csak repülni akarna tárt karokkal fogadja az érkezőt. Az „isten hozott“ mosolylyal, az „isten áldj“ pedig sohajjal jár. (Shaks.)

(Folyt. köv.)

duk, hogy a tekintélyes. Óhajjuk, hogy megegyeszenek a körü-

Lapunk társaságában kereskedő utat jeleztük, ha magát; ezek a csán életben létét győződni s sege legalább engedje.

Szerencse egyik szent előtt a sárkány postol, kötési. Egyszerre föld-, vagy nem hát a hoz is s a hova cz hogy se el küzdte ma sajátságos dynamit, dön biztos ruan, hogy sult s miu vetett, a f egész patr ellenkező szerencse barátunk élyének.

Hölgy kiállítás t pénteken lete alatt a kiállítás tatott, hogy szélesebb l s habár a tések már lettek alap hogy a ki e czéltől rendező-bi bizottságot meg a bej javaslatkép választmán

Uj lev fogva forg megadhatja levelező-lap monarchia csereforgal Október egyesületb ilyenmü l laszt csak nan eredt matott 2 jegyet fog

Meg szébet ki gos segél javára f. dezendő, s ágra a Salay Ist nöke. Ke mélyjegy köszönetti tati fog mulatság cz. hölgy gyak bek remény-ta czauer Me József és

Elő „M a g y mü, isme E valób fogva me gyar nők a lapnak fizetési a fizetési p kiadóhiva küldendő

Az tartalom lázs Sám Kemencz halászati Szinnyei tékokról, Gyulától. Levelezé rovatok zött ott

jük, hogy a bérletgyűjtés körül néhány helybeli tekintélyes műpártoló uri egyén fog buzgólkodni. Ohajtjuk, hogy fáradozásukat siker kövesse s mi megegyszer legmelegebben ajánljuk közönségünknek a körünkke jövő derék szintársulatot.

Lapunk egyik közelebbi számában „fentartás sa” közöltük azon hirt, hogy Dvorszki J. kereskedő ur, (ki nem Nagy-Mihályban, mint akkor jeleztük, hanem Gálszécsben lakik) agyon lötte magát; ezen hír azonban — a minek örülünk — kacsának bizonyult be; mert Dvorszki ur életben létező személyesen volt alkalmunk meggyőződni s piros-pozsgás arcáról tükröződő egészség legalább is 80 évet ígér, mit hogy érjen el — engedje, hogy mi is kívánhassuk!

Szerencse a szerencsétlenségben. Városunk egyik szenvedélyes Nimródja V. A. ur, pár nap előtt a sárospataki alsó határban „per pedes apostolorum” üldözte a vadruzákat, egy „kötésig” érő sással, náddal fölvert tó vizében. Egyszerre csak „zsupsz” és vadászunk eltűnik a föld, vagy jobban mondva: a tó felszínéről; hanem hát a törölmetszett sportsman ért az uszáshoz is s miután a mély gödörben (mert az volt, a hova czuppant) azon meggyőződésre jutott, hogy se előre, se hátra: hatalmas lökésekkel felküzde magát a víz felszínére, e közben azonban sajátságos roppanás ütötte meg fülét, mintha dynamit „csütörtököt” mondott volna s midőn biztos helyre ért, akkor tapasztalta szomoruan, hogy a hü „les fauche” a víz alatt elült s miután a víz a sörét szokott utjának gátat vetett, a fegyver oldalán tört magának utat az egész patrol, szerencsére azonban vadászként ellenkező oldalra s így elmondhatjuk, miszerint szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy V. A. barátunk életével nem adózott nemes szenvedélynek.

Hölgyeink figyelmébe. Az országos nőipar-kiállítás tárgyában működő előkészítő-bizottság pénteken Budapesten gróf Zichy Jenő elnöke alatt ülést tartott és behatóan megbeszélte a kiállítás minden részleteit. Örömmel konstatáltatott, hogy a kiállítás iránt már most is a legselesebb körökben nagy rokonszenv mutatkozik, s habár a felhívás még meg nem jelent, bejelentések már is érkeznek. A ma kidolgozott részletek alapján a bizottság felkérte a választmányt, hogy a kiállítási előmunkálatokat indítsa meg és e célból augusztus második felére hívja össze a rendező-bizottságot, alakítsa meg a végrehajtó-bizottságot s bocsássa ki a felhívást és nyissa meg a bejelentéseket. A bizottság megállapodásai javaslatképpen fognak betérjesztetni a nőipar-egylet választmányának.

Uj levelező-lapok hozatnak jövő hó 1-jétől fogva forgalomba, melyen a czimzett mindjárt megadhatja a feleletet. Ezen válaszra használható levelező-lapok egyelőre csak az osztrák-magyar monarchiára, valamint Németországgal fennálló csereforgalomra nézve lesznek alkalmazásban. — Október 1-től fogva pedig az általános posta-egyesületbe tartozó többi államokkal is válthatni ilyenmü levelezést; megjegyzendő, hogy a választ csak azon államban lehet felhasználni, honnan eredt a levelező-lap. A belforgalmiak benyomatott 2 kros, a külföldiek pedig 5 kros bélyegyet fognak viselni.

Meghívó. Ő császári és királyi Felsege Erzsébet királyné védelme alatt álló Magyar országos segélyző Nőegylet „Szerencs vidéki fiókja” javára f. é. augusztus 8-án a mádi fürdőben rendezendő, tombolával egybekötött nyári mulatságra a t. cz. közönséget tisztelettel meghívja Zalay Istvánné, a szerencsvidéki fiók-egylet elnöke. Kezdeté délután 2 órákor. Belépti díj: személyjegy 1 frt, családjegy 2 frt. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatni fognak. Kedvezőtlen időjárás esetében a mulatság augusztus hó 15-én tartatik meg. A t. cz. hölgyek minél több tombola nyereménytárgyak beküldésére tisztelettel felkéretnek. A nyereménytárgyak elfogadtatnak: Szerencsen: Dr. Paczauer Mórné urhölgy, Mádón: tisztelendő Somogyi József és Tokajban: Zákó Soma urak által.

Előfizetési felhívást bocsájt szét Hegyi Pál a „Magyar gazdaszónok Lapja” című ismeretterjesztő, szépirodalmi hetiközlönyre. E valóban hézagpótló lap, gazdag tartalmánál fogva megérdemli a kellő pártfogást, mit a magyar nőközönség annál is inkább teljesíthet, mivel a lapnak mely megjelenik minden szombaton előfizetési ára egy félévre csak 1 frt. 25 kr. Az előfizetési pénzék a „Magyar gazdaszónok Lapja” kiadóhivatalába: Pozsony, Vödrice 2, I. emelet küldendők.

Az „Ország-Világ” 16-ik füzeté a következő tartalommal jelent meg: Elvileg (vig beszély) Balázs Sándortól. Régi dolgok. A lombok szive, Kemenczky Kálmántól. Az áradások és a hajdani halászatok, Dr. Csánky Dezsőtől. A dohányzásról, Szinnyei Ottmártól. Az oberammergaui passiójáról, Rózsa Mórtól. Végszó (költmény) Indali Gyulától. Kis Idunánkról (költ.) Tolnay Lajostól. Levelezés, Deák Farkastól. Azonkívül a rendes rovatok és a képek magyarázatai. A képek között ott látjuk Szemlérnek egy s Kacziány Ödön-

nek két eredeti rajzát, ez utóbbi Csengery Antalt rajzolta zinkografia számára. Azonkívül Barabásnak a műtárlaton kiállított csinos akvarelljéről Korytniczáról ad a füzet fametszetű másolatot.

A Magyar Lexicon 58. és 59. füzeté az Egyptom szótól az Eleusis szóig terjed. Az előbbihez „Javitott iránytűk”, a másodikhoz a budapesti királyi várkertbázár rajza van mellékelve.

A „Képes Családi Lapok” legújabbán megjelent 43-ik száma ezuttal is érdekes és változatos tartalommal jelent meg s így pártolására felhívjuk a t. cz. közönség figyelmét. Megrendelhető Mehnér Vilmos kiadónál Budapesten. A füzet tartalma a következő: Estella elbeszélés, írta Csiky Gergely. (Vége.) — Lant és kard, vagy Petőfi élete és halála. Írta Áldor Imre. (Folytatás.) — Ábránd. Bényey József költeménye. — Az életuntsággyógy-szere. Elbeszélés. Írta Vörös Kálmán. (Vége.) — Hogy nem vált belőlem tánczos? Beszélyke Deák Gyulától. — Végső védelem. — A nyár. — A réten. — A kávéivás története. Kemenczky Kálmántól. — A bankár ur titkai. Braddon E. regénye. (Folytatás.) — Humor. — Mozaik: Szerkesztői üzenetek. Képek: Végső védelem. — A nyár. — A réten. — A humorban: Két kép. — Mozaik: Az óriás kaktusz. A melléklapon. A hét hirei. — Heti naptár. — Kérdések és feleletek. A borítékon. Sakkjáték. — Talányok. — Talányfejtések. — A feleletek folytatása.

Magyarországi Kárpát-Egylet körözüvénye.

I.

A rendes évi közgyűlés az alapszabályok értelmében f. évi aug. hó 1-én d. e. 10 órákor Tátrafüreden tartatik meg. A t. cz. egyleti tagok arra kéretnek, hogy minél számosabban szíveskedjenek megjelenni.

A közgyűlés napirendje:

1. Elnöki jelentés.
2. Az 1880–81-iki költségvetés megállapítása.
3. A számvizsgáló bizottság jelentése.
4. Tisztújítás. Elnök, két alelnök, pénztárnok, titkár és a választmányi tagok megválasztása.

II.

Közvetlenül a közgyűlés után következő előadások tartatnak:

- a) Dr. Szontágh Miklós „a havasi levegőről a Tátrán”, magyarnyelven;
- b) Scherfel Aurél „a Tátrában előforduló növények physiognomiájáról, németnyelven;
- c) Szabó Veronika kisasszony, Egnernek „Tátrai emlékek” című zeneszerzeményét zongorán fogja eljátszani.

Ezen előadások az egylet felhívása folytán tartatnak.

III.

A t. cz. egyleti tagok arra figyelmeztetnek, hogy Tátrafüredre, valamint Új-Tátrafüredre szóló mérsékelt áru térít menetjegyeket váltsanak.

IV.

A közgyűlés a tátrafüredi kávéház gyógytermében fog megtartatni. Ugyanott reggeli 8 órákor még egy választmányi gyűlés tartatik.

V.

A t. cz. egyleti tagok arra kéretnek, hogy a közgyűlés napján az egylet jelvényét viseljék.

VI.

A közebedre szóló jegyek, délelőtt a fürdői irodában válthatók. — Ugyanott egyleti jelvények 1 frtért s vászonra feszített Tátraterképek is 50 krért mindenkor kaphatók.

Az egyleti választmány nevében:

Zvarinyi Sándor,
egyleti titkár.

Csarnok.

Fogadó angolok.

(Folytatás.)

„Sz—g”-nek e czim alatt irt tárczacikkét olvasván, szíves engedelmevel folytatni fogom annál is inkább, minthogy a különc s természeti sajátságaira Európa többi népeitől oly annyira elütő nemzetről én is egyet-mást hallottam s olvastam. Habár az auxesisek iránti előszeretünk itt is, mint mindenütt, eclatánsul nyilatkozik. Mert a nagyító üveget nemcsak a természetbúvárok, de az élet is nagyon gyakran használja.

Tény az, hogy az angol a szélsőségek barátja, vére hideg, mint Albion ködös légköre. Bátorban néz farkasszem a halállal, mint más halandó s innen van rólok a halálmegvetés sok tu/hajtott anecdotája.

Egy utazó angolról beszélük, hogy Josaphat

völgyére érkezvén sok viszontagság után, kérdést intézett, valljon itt lesz-e az utolsó ítélet, az „igen” után e szavakkal: „mintsem ujra emyit fáradjak, inkább itt maradok”, homlokára illesztette revolvere hideg csövét s ott maradt.

Egy más gazdag s előkelő angol Birmingham egy külső szegény utcájában kitarthatóan ostromolt egy általa már régóta szeretett, vagyontalan szép leányt, ki az irigy szomszédok nem csekély bámulatára valami megfoghatlan ok miatt kezét a deli lovagnak adni nem akarta, holott szíve felé látszott hajolni. A folytonos unszoltatásnak engedve, megvallotta ellenállásának okát a szép leány, „egyik lábom fából való”, „mit sem tesz” volt a minden meglepetés nélküli válasz. De a leány szilárdul állott határozata mellett, mert így nem illenek egymáshoz. Egy év múlva két faláb állott az oltár előtt.

Köztudomásu dolog, hogy az angol mindenk felett nyervágyó, kalmárlelkü nép, kinél első helyen áll a pénz s csak a második az élet; a szellemes Aszalay ezt igen szerette és tudta illusztrálni, így a többi közt: egy urat elragadott bős paripája. Fogadjunk, hogy nyakát szegi. A nép segélyére siet, de a fogadók ordítására: „fogadás áll”, kiki visszavonul és sorsára bizza a halálveszélyben forgót.

Nála a fogadás szenvedélyes sport. Egy fogadott, hogy másodmagával megeszik egy véka főtt burgonyát; megnyeré fogadását, de ki volt társa? egy éhes — sertés. Külföldön, ezt ismét Aszalay jegyezte föl, annyira elbizta magát tömredek pénzében, hogy mámoros fövel meglövéen egy pinczért, azt mondá a vendéglősnek, „írja fel kend pinczérjét is árjegyzékére”.

Egy baráti körben szemére lobbantották a háziurnak a kiszolgálat s a belső rend hiányát s így nőtlenességét is. Az ekképen megtamadott kész volt elhatározásával s egyik barátjával fogadott, hogy a mikorára kiszívja pipáját, nemcsak talál oldalbordának valót, de már az oltár előtt is lesz vele. Az előhívott szakácsnének megparancsolja, hogy gyorsan és szépen öltözzék fel, „mert, úgy mond, esküdni megyünk”. Rövid idő múlva tudakozódik utána, de ez tréfának tartván az egészet, tovább sürgött-forgott a fazekak között. Ekkor a szolgálatbéli elbocsátás terhe alatt hagyja meg a szolgáló leánynak, kinek rangjához mérten toiltette egyszerűbb s így öltözködése rövidebb időtartamot vesz igénybe. Pipájából az utolsó füstöt a templom előtt fujta ki. A makacs-ság és önfejlőség non plus ultráját bennök éri el. Egyik a másiknak könnyen nem tágit: Oxford utcáin szembe találkozik 2 diszes fogat, egyik sem tér le. A benülő lord egész phlegmával huzza ki a „Daily Telegr.” legújabb számát zsebéből s olvas, a másik bakon ülő inasát küldi át, hogy ha átolvassa, legyen szives neki kézbesíteni. A hosszas vis-a-vist csak a policeman zavarta meg.

B. Mihály.

Endrődi „A szabadsághoz” című költeményéről.

— Széptani értekezés. —

Írta: Rátz István.

(Folytatás.)

Nagy eszmék, magasztos ihlettől átlengett gondolatok alkotják e költeményt, melynek olvasásánál elfogja szívünket a vágy, a pótolhatatlan szabadság után; szinte mi is szeretnők lerázni a ránk nehezede bilincseket, melyek ömullal huznak a föld felé, bár gyakran az érdeknek, csak apró szálai kötik össze. Nem kell magyarázat ez óda soraihoz, hisz fényesen, tisztán hirdetik az igazságot, a legszentebb eszme nagyságát.

Nem lehet nemesen érző kebel, mely a költővel ne érezne egyet, midőn összes reményét, minden boldogságát egy eszméhez fűzi.

Mint fényes tűzsugár, úgy vonul át e költeményen ama gondolat, hogy az emberi boldogság egyetlen és legmagasabb foka, a természeti és lelkiismereti szabadság, mikor sem az érzéki világ, sem a szenvedélyek, néha szennyes fonalai, nem tartják lekötve lelkünket, hanem mint a világ kis istenei — Göthe szavaival élve — nyílt homlokunkal nézünk az alkotó felé, mert a szabadságtól áthatva, érzéseinket nemessé tette a lélek nyugalma, a szív tisztasága.

Endrődi csak saját lelkének küzdelmeiről beszél, de benne van szavaiban az egész emberiség története, mert mint a költő, úgy az emberiség is esengett nem egyszer lánczokért, festett bábokat emelve maga fölé s önként hajtva fejét a rabzoltság sulyos igájába; de mint a dalokban felébredt az önértet, megtalálva a célt, melyért küzdeni méltó: úgy az emberiség is feleszmélt legalább pillanatokra, követelte a legfőbb jót, mely halandónak adva van, a szabadságot s ama pillanatok arany betűkkel vannak a világtörténet elévülhetlen lapjaira vésvé.

Két részre lehet felosztani a költeményt: az elsőben tárgyilagosságra törekszik a költő, dicsőítve folytonosan emelkedő gondolataival a

szabadságot, miért is ez úgy tekinthető, mint e halhatatlan eszmének panegyrisé; a második részben alanyi érzelmeit festi, erős lelki küzdelmet rajzolva, tanúságul annak, hogy a magasztos vágyak elérése sok önmegtagadást, nem egyszer lemondást követel. Egészben véve pedig azon alap gondolatnak felel meg, hogy az eszme, ha el volt is egy ideig nyomva, végre is diadal-maskodik, nem engedve magát az érzékiség és anyagosság fertőjébe ölni.

Mind ez leírhatlan bájjal van előadva. A tiszta érzélem, az édes merengés; a merész képzelet, mely éles szemeivel a messze jövő mélységeit látszik mérlegelni; a varázsos képek, melyeket élénkbe tár, beszélve: láthatlan világok ismeretlen gyönyöreiről s egy lendülettel a végtelen magasságba emelve: ellenállhatatlan vonzanak. Endrődi költészetére nem lehet azt mondanani, hogy felesleges szópiperével kaczerkodik, mert nyelvezete annyira gondos, oly válogatott, hogy az egyes eszmék és szavak, mint a lánc szemei, vannak összekapcsolva, ha egy kimaradna közülök, vége volna az összefüggésnek, a hasonlíthatatlanul kedves összehatásnak.

Költevénye olvasásánál mindig érezzük, hogy a mély közvetlenség erejével hat kedélyünkre s

képei, hasonlatai nem felesleges cziczomaként tűnnek fel, hanem mint eszmének, gondolatának őszinte tolmácsai; -- néha ugyan hamis hang is csuszik a zengő accordok közzé, megzavarva az öszhangot, de erőteljes nyelvezete, váltakozó képei hamar feledtetik.

Nem egyszer úgy érezzük — olvasva dalait, — mintha caleidoskop tarka, de tündéri képei futnának el szemünk előtt: oly gazdag képzelme a legvarázsosabb képekben.

Ha szívének rejtekeit megvizsgálhatnók, vagy meglesve a teremtés pillanatában, kilehetne olvasni az ihlettség fénytől csillogó szeméből, mi készíti igrni azokat az igaz érzéstől áthatott dalokat, ugy-e két szót találnak ott: szabadság, szerelem.

Nála a természet és szabadság szétválaszthatatlan fogalmak, mert csak az első ölen képes ezt feltalálni; hazáját is csak addig szereti a míg szabad. E vonások emlékeztetnek a halhatatlanra, ki

... nyugszik immár csendes rög alatt,
Nem bántja többé az egy gondolat.

Fogékonyága a természet iránt igen nagy s kevesen bírnak oly derék képzelődéssel jelene-

teinek festéséhez, melynek mindig meg van az eredetiség vonása, mint épen Endrődi.

A boldogság és fájdalom, mint két különböző hatalom más hangokat adnak lantjára s a böző lelkét sötét képek bántják, vagy az öröm rózsza arcza mosolyog felé: a szerint zendül meg dala, de a borongó hangulat nem egyszer károsan hat eszméi tisztaságára s tomboló szenvedélye néha magával sodorja lelkét, mint a tenger árja a reá hullott viráglevelet s ilyenkor hiányzik művéből az önuralom.

Beszélhetnék még a „szabadsághoz” irt óda teljes bevégzettségéről, az emelkedő lyrailendületről, kifejezéseinek szépségéről s ezek új érvekkül szolgálának azon állításom mellett, hogy e költemény, mint ilyen, Endrődi legszebb művei közé tartozik s a dalnok, kinek lantján ily hangok zendülnek meg, érdemes arra, hogy eszméivel foglalkozzunk.

(Vége.)

Felelős szerkesztő és kiadó laptulajdonos

BORÚTH ELEMER.

HIRDETÉSEK.

Pályázati hirdetmény.

Zemplénmegye s.-a.-ujhelyi járás szolgabírói hatósága részéről — Ihnath József körjegyző lemondása folytán üresedésbe jött csörgői körjegyzői állomásra, melylyel 400 frt évi fizetés és 120 frt lakpénz élvezete van összekötve, az 1871. évi XVII. t. cz. 74. és 83. §§-ai értelmében ezennel pályázat nyitattik s annak választás utján leendő betöltésének határnapjául 1880. évi augusztushó 30-ik napjának d. e. 10 órája Csörgő községébe kitűzetik.

Felhívattak ennél fogva a pályázni kívánók, miszerint 50 kros bélyeggel ellátott és az idézett törvény szabványaihoz képest felszerelt kérvényeiket 1880. évi augusztushó 28-ik napjáig alólírott szolgabírói hatósághoz annál is inkább beadni el ne mulasszák, minthogy a későbbben beérkezendő folyamodványok tekintetbe vétetni nem fognak.

Megjegyeztetik, miszerint a fentnevezett körjegyzőséghez a következő községek tartoznak, Csörgő, K.-Toronya, N.-Toronya, R.-Bányácska, Hosszuláz és Vitány.

S.-a.-Ujhely, 1880. jul. hó 25.

Dókus Gyula,
szbíró.

Legjobb	osztályozásra	alkalmas.
EREDETI	MAYER-féle	TRIEURÖK
16.000 gép forgalomban		Kérem a gyári jelvényt kívánni.
30 MEDAILLEN		
Grossmann J.		
vácsi körut	BUDAPESTEN	76. szám.
Képvisele: Kornstein Ignác S.-a.-Ujhely.		

Pályázati hirdetmény.

Tarcal 3000 lélekszámmal bíró városban az orvosi állomás 400 frt, évi fizetés, rendeltvényt, látogatást s halottkémii díjakkal üresedésbe jöven, ennek választás utján betöltésére f. évi szept. hó 2-ik napjának d. e. 10 órája Tarcal városánál kitűzetvén, folyamondni kívánók törvényszerűleg felszerelt kérvényeiket szept. 1-ig ezen szolgabíróshoz beküldésére felhívattak.

Tokaj, 1880. évi juliushó 28-án.

Szenecy László,
járás szolgabíró.

Bérleti hirdmény.

Alólírott által azonnal közhírré tétetik, miszerint a Zemplénmegyei Vécese és vásárhelyi határokból fekvő gr. Csáky Imre örököseit illető nemesi birtok 1880. évi október 1-től számítandó hat évre a földbirtokosok által szabad kézből bérbe fog adatni.

A szokásos bérleti szerződés pontozatal alólírottál megtekinthető.

Kelt Vidrányban, 1880. évi juliushó 9-én.

Ehrenheim Schyttra Ferencz,
földbirtokos.

Regale bérbeadás.

A Mád városában (Zemplénmegye) a közbirtokosság tulajdonához tartozó regale, ahhoz tartozó **italmérés joggal, állás és korcsma-épületekkel**, ugyszintén a város közepén lévő **nagy-vendéglője**, 1881-ik évi januárhó 1-től kezdve, **hat** egymás után következő évekre, f. évi szeptemberhó 1-én esetleg ugyanazon hó 15-én és 30-án tartandó árverésen haszonbérbe fognak adatni; a haszonbéri feltételek előlegesen megtudhatók alólírottál

Mád, 1880. juliushóban.

Kaliczky István,
közirtokos Mádon.

2-2

Hirdetmény.

Zemplénmegyében Rákócson, a bánóczi vasuti állomástól félórnyira fekvő 796 ¹¹⁵⁵/₁₂₀₀ holdas (1200 □ ölével) **nemesi birtok**, (483 ⁵²³/₁₂₀₀ hold szántóföld, 37 ⁹⁰⁰/₁₂₀₀ kaszáló, 40 ⁴²⁴/₁₂₀₀ legelő, 235 ⁵⁰⁸/₁₂₀₀ erdő) regalejoggal, kert, urilak és gazdasági épületekkel, f. évi októberhó 1-től 6 évre bérbe adandó, esetleg el is adandó lévén, kik ezen üzletet foganatosítani óhajtanak, az intézeti igazgatóságnál jelentkezni kéretnek.

A s.-a.-ujhelyi takarékpénztár igazgatósága.

1-1

Pályázat.

Zemplénmegyei Tállya nagy községben, a segéd- vagy aljegyzői állomás, melylyel ezidőszent az adóvéghajtással járó teendőik is egybekapcsolvák, — évi 300 forint fizetéssel, üresedésbe lévén: — kik ezen állomást elnyerni óhajtják, folyamodványaikat f. évi augusztus 14-ik napjáig bezárólag Tállya nagyközség főbírájához benyújtani igyekezzenek.

Sátoralja
Egész
Félévr
Negyed
Bérme
ismert
Ézirt
Egyes
A nyilt
mon
Vid
Mik
még ne
vidék bu
városnak
szetet. R
amidön a
tünően j
város le
meddő s
város, mi
szolgálta
életének,
elvensé
Ott
nészkong
nács. En
érdekelt
életet.
Mi v
előtt lebe
és extens
szetet an
És e
tétlen és
érdekeine
méten sz
— mint
korbácsc
eltávolít
megvont
szemben
tűrhetlen
szerződés
Megtete
a színész
vármegy
kinthető
ban a kö